

Socialdepartementet

Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning SOU 2020:23

Region Jönköpings län har getts möjlighet att yttra sig över rubricerade delbetänkande *Hälso- och sjukvård i det civila försvaret – underlag till försvarspolitisk inriktning SOU 2020:23*.

Sammanfattning

Region Jönköpings län anser att delbetänkandet är en bra genomlysning som visar på de oklarheter som finns idag. De prioriterade åtgärderna i delbetänkandet kommer att kunna ge en sammanhållen planering och ökad förmåga för civilt försvar inom hälso- och sjukvården. Region Jönköpings län förutsätter att finansieringsprincipen kommer att gälla.

Coronapandemin har gett mycket erfarenheter som är viktigt att ta vara på i den fortsatta utredningen.

Synpunkter på förslaget

Region Jönköpings län anser att delbetänkandet är en bra genomlysning som visar på de oklarheter som finns idag. De prioriterade åtgärderna i delbetänkandet, att fastställa en målsättning för hälso- och sjukvården i fredstida kriser och krig, att snarast stärka den egna förnödenhetsberedskapen samt att tillskapa ett nationellt stöd för utbildning och övning är bra. Detta kommer att kunna ge en sammanhållen planering och ökad förmåga för civilt försvar inom hälso- och sjukvården.

Region Jönköpings instämmer också i att beredskapsplaneringen för hälso- och sjukvården behöver ske utifrån ett bredare perspektiv än traumavård och omfatta alla delar av hälso- och sjukvården, inklusive smittskydd, primärvård och kommunal hälso- och sjukvård.

Kap 3. Planering, ledning och samordning

Region Jönköpings län anser att ett samordnat system för totalförsvarsplanering är av stor vikt. Risk och sårbarhetsanalyser (RSA) är grunden för

krisberedskapsplaneringen, förtydligande kring ansvar och roller för samverkan inom hälso- och sjukvårdsområdet för region, kommun och länsstyrelse behövs.

Idag styrs planeringsarbetet från Hälso- och sjukvårdslagen, lagen om extraordinär händelse (LEH) samt föreskriften om katastrofmedicinsk beredskap vilket gör strukturen för planeringsarbetet otydligt och när begreppen extraordinär händelse samt allvarlig eller särskild händelse skall användas är otydligt. Bestämmelserna behöver samordnas i högre grad för att ge en tydligare planeringsprocess.

Kap 4. Mål för hälso- och sjukvården inom totalförsvaret

Region Jönköpings län instämmer i utrednings åsikt att detta är en prioriterad åtgärd för att få en tydlighet i planeringsprocessen. Målen bör bygga på prioriteringsplattformen och gälla all vård som inte kan anstå. Även tandvård bör ingå.

Kap 5. Hälso- och sjukvårdens förmåga i kris och krig

För att kunna upprätthålla funktionalitet och kapacitet behöver primärvården också ingå i planeringsprocessen i ett tidigt skede. Primärvården har en central roll i hälso- och sjukvårdssystemet.

Tandvården är inte en del av denna utredning, men bör ingå i den fortsatta beredskapsplaneringen. Vid en kris, oavsett vad denna består i, fördelar regionerna sina samlade resurser, även tandvården, vilket den pågående coronapandemin visat. I Region Jönköpings län har alla tandvårdsaktörer fått ställa in sådan tandvård som inte är akut eller kan anstå.

Att sätta som mål att fördubbla antalet vårdplatser är svårt, det kräver förtydligande med typ av vårdplats samt vid vilken situation den är aktuell. En mer funktionell styrmodell är att ange antal patienter som sjukvården efter omställning (katastrofläge) ska dimensioneras för (vård som inte kan anstå), utifrån ett scenario.

I planeringen bör även tidsperspektivet diskuteras. Akuta och kortvariga händelser kan behöva hanteras annorlunda mot händelser som pågår under längre tid. För långvariga händelser är uthålligheten avgörande, vilket också den pågående coronapandemin visat.

Kap 6. Sjuktransporter i kris och krig

Region Jönköpings län instämmer i utredningens bedömning att en samordnad sjuktransportledning för civila och militära sjuktransporter i krig är nödvändig.

Kap 7. Personalförsörjning i kris och krig

Region Jönköpings län instämmer i utredningens bedömning att regelverk för personalförsörjning behöver ses över för att få nationell samsyn samt ett nationellt system för krigsplacering.

Kap 8. Förnödenhetsförsörjning

Under coronapandemin har försörjningsberedskapens brister blivit tydliga och mycket lärdomar finns att ta vara på. Förnödenhetsförsörjningen är ett område som behöver prioriteras redan 2021 som utredningen föreslår med fokus på läkemedel och sjukvårdsmateriel. Andra viktiga förnödenheter, exempelvis bränsle-, el-, vatten- och dataförsörjningen saknas i utredning och skulle behöva ingå.

Kap 9. Utbildning och övning

Region Jönköpings län instämmer i utredningens bedömning om att området bör prioriteras för att säkerställa nationell samsyn inom området. Med mer stöd till utbildning och övning kan sjukvårdens förmåga öka vid kris eller krig. Vilken förmåga som är rimlig för varje region behöver förtydligas nationellt.

Kap 10. Ekonomiska konsekvenser och prioritering av åtgärder

De ekonomiska effekterna är väl beskrivna i remissen och Region Jönköpings län förutsätter att finansieringsprincipen kommer att gälla.

Långsiktighet i ekonomisk ersättning och uppdrag är av största vikt för en systematisk planeringsprocess mot uppsatta mål inom området krisberedskap och civilt försvar.

Överenskommelserna för katastrofmedicin, krisberedskap och civilt försvar mellan MSB och SKR samt socialdepartementet och SKR behöver samordnas till en gemensam överenskommelse för att kunna ge bättre möjligheter för samordnad planeringsprocess mot uppsatta nationella mål och ett effektivt utnyttjande av ekonomiska resurser.

Region Jönköpings län instämmer även i de synpunkter som Sveriges Kommuner och Regioner - SKR anfört i sitt yttrande avseende finansiering och ekonomi – där statliga medel behöver tillföras under kommande försvarsbesluts period. Instämmer även i SKR:s synpunkt att en förutsättning för att regionerna ska kunna ta sig an nya uppgifter i arbetet med civilt försvar är att staten tar sitt ansvar för att finansiera regionernas arbete med krisberedskap utifrån Lagen om extraordinära händelser (LEH).

REGIONSTYRELSEN

Maria Frisk
Regionstyrelsens ordförande

Jane Ydman
Regiondirektör